

22.09.2023

205/00.04.02/2023
[HSL:n opiskelijalippujen
hinnat]

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle

Viite

Vastauspyyntö 30.08.2023, dnro YVTltk 1512/2023

Vastaus yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on saamansa hakemuksen johdosta pyytänyt vastausta Helsingin seudun liikenteeltä (HSL) HSL:n opiskelijalippuhintoja koskevassa asiassa. Helsingin seudun liikenne vastaa vastauspyyntöön seuraavaa:

HSL kiistää syrjineensä hakijaa. HSL on pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 3 §:ssä tarkoitettu kuntayhtymä, jonka tehtävänä on muun muassa joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä taksoista päättäminen. Laki ei sisällä säännöksiä julkisen joukkoliikenteen alennuslippujen myöntämisperusteista. Tietyille asiakasryhmille tarjotuissa alennushinnoissa on siten kyse vapaaehtoisesti tarjottavista etuuksista, joiden myöntämistä ei edellytetä lainsäädännössä. Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan erilaisia tietyille asiakasryhmille vapaaehtoisesti tarjottuja alennuksia on yleensä pidettävä tavoitteiltaan hyväksyttävänä siitäkin huolimatta, että alennuskäytännöt usein asettavat eri ryhmiin kuuluvat henkilöt välillisesti eri asemaan (HE 19/2014 vp, s. 77).

HSL:llä joukkoliikenteen järjestäjänä on oikeus käyttää harkintavaltaa matkalippujen hinnoittelussa ja vapaaehtoisesti tarjottujen alennusten antamisessa. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan ratkaisukäytännössä esimerkiksi pelkästään kuntalaisille rajattujen opiskelijahintaisten joukkoliikenteen matkalippujen tarjoamista ei ole pidetty syrjivänä. Lautakunnan käytännössä on lisäksi katsottu liiketoimintaa harjoittavan yhtiön kohdalla, että sillä on lähtökohtaisesti oikeus hinnoitella palvelut parhaaksi katsomallaan tavalla edellyttäen, että joillekin asiakasryhmille mahdollisesti tarjottavat alennukset ovat arvoltaan vähäisiä suhteessa palvelusta muilta asiakkailta perittävään maksuun.

Hakija ei ole edes vedonnut siihen, etteikö hän olisi oikeutettu alennushintaiseen matkalippuun. Näin ollen hakijan asema opiskelijana, joka on oikeutettu alennushintaiseen opiskelijalippuun, ei aseta häntä yhdenvertaisuuslain 10 tai 13 §:ssä tarkoitettua epäsuotuisampaan asemaan verrattuna siihen, miten muuta henkilöä kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa. Tilanteiden vertailukelpoisuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota

siihen, ovatko tilanteet rinnastettavissa toisiinsa oikeudellisesti merkityksellisten seikkojen osalta (HE 19/2014 vp, s. 70). Täten HSL:n näkemyksen mukaan hakijan asemaa alennushintaiseen lippuun oikeutettuna opiskelijana ei voida verrata muihin alennusryhmiin (esimerkiksi lapsiin tai liikuntarajoitteisiin) eikä myöskään maksuttomaan HSL-korttiin oikeutettuihin, kuten pyörätuolia käyttäviin henkilöihin.

HSL:n käsityksen mukaan sillä on näin ollen oikeus myöntää joillekin asiakasryhmille alennuksia ja määrittää näiden asiakasryhmien alennuslippujen keskinäiset hinnat siten, että alennukset ovat vähäisiä suhteessa muilta asiakkailta perittävään maksuun. Kuten todettu, lainsäädäntö ei edellytä alennuksen antamista joukkoliikenteen lippujen hinnoista, vaan kyse on vapaaehtoisista toimista, joilla on tarkoitettu edistää tyypillisesti vähempituloisten ryhmien, kuten opiskelijoiden, eläkeläisten, vanhusten ja lasten liikkumista. HSL:n käsityksen mukaan vähäiset erot eri asiakasryhmien lippuhinnoissa eivät ole yhdenvertaisuuslaissa säädetyn syrjinnän kiellon vastaisia. HSL kiistää näin ollen myös hakijan vaatimuksen yhdenvertaisuuslain mukaisen hyvityksen maksamisesta perusteettomana. Lisätietoja antaa

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen
Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 05.10.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.